

Anis MAHOVKIĆ, magistrant

Maida Šljivić MAHOVKIĆ, asistent

Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli

maida.sljivic@untz.ba

**„BOSNIA AND HERZEGOVINA'S FOREIGN POLICY SINCE
INDEPENDENCE: New perspectives on south-east Europe“ u
službi diplomatske zbirke za Bosnu i Hercegovinu, London
2019., 253. str.**

Knjiga izvornog naziva na engleskom jeziku – *„Bosnia and Herzegovina's Foreign Policy Since Independence: New perspectives on south-east Europe“* (Vanjska politika Bosne i Hercegovine od nezavisnosti: Nove perspektive sjeveroistočne Europe) bavi se pitanjima bosanskohercegovačke diplomatske aktivnosti u ratnom periodu, te poratne poteškoće u smislu političkih i intistucionalnih prepreka, kao i aktivnosti i članstva Bosne i Hercegovine u međunarodnim organizacijama u datom periodu, kao i trenutnim sigurnosnim izazovima međunarodne političke scene i izučavanje položaja Bosne i Hercegovine u sigurnosnim

djelovanjima i akcijama međunarodnih sporazuma, alijansi i organizacija.

Urednici ove knjige su dokazani stručnjaci i profesori međunarodnih odnosa – Jasmin Hasić i Dženeta Karabegović.

„*Vanjska politika Bosne i Hercegovine od nezavisnosti*“ koncipirana je u jedanaest poglavlja koja razrađuju opsežnije navedenu tematiku ovog diplomatskog djela. Na izradi ovog diplomatskog djela radilo je ukupno 14 autora, emancipiranih stručnjaka u oblasti vanjske politike Bosne i Hercegovine koji se bave i pišu o različitim aspektima – pravni i institucionalni okvir, političke perspektive, međunarodni sigurnosni okvir, uporedni proces domaćih i vanjskih političkih elita i njihovih odnosa, te članstva u međunarodnih organizacijama i njihov značaj za unutrašnju politiku i daljnjih prognoza vanjskopolitičkih koraka, prijedloga, inicijativa i smjerova kretanja Bosne i Hercegovine, posebno na putu euroatlanskih integracija. Naslovi pomenutih poglavlja su sljedeći:

- 1) Struktura, okviri, procesi, institucije i akteri vanjske politike BiH od nezavisnosti;
- 2) Ratna vanjska politika BiH: lobiranje za mir i ukidanje embarga na oružje;
- 3) Angažman BiH u multilateralnim forumima: ključne vanjskopolitičke pozicije u međunarodnim organizacijama;
- 4) Euroatlantske integracije BiH: Promjena brzine i reinterpretacija motiva u vanjskoj politici;
- 5) Vanjska ekonomska politika i trgovinski odnosi BiH;
- 6) Vanjskopolitička orijentacija BiH prema međunarodnim pravosudnim institucijama;
- 7) Doprinos BiH međunarodnim vojno-sigurnosnim mirovnim operacijama;
- 8) Strateški pregled bilateralnih odnosa BiH sa velikim silama;
- 9) Vanjska politika BiH prema susjednim zemljama: obrasci reinterpretacije i redefiniranja;
- 10) Zaštita i promocija interesa građana BiH u inostranstvu: Vanjskopolitički odnosi s dijasporom;
- 11) Upravljanje vanjskom politikom BiH: evolucijske prakse i osporavani diskursi;

S obzirom na sadržajnost ove knjige, možemo je okarakterizirati svojevrsnim poduhvatom autora da na relativno malom broju stranica (253) predstave najznačajnije podatke i karakteristike bosanskohercegovačke diplomatske aktivnosti od sticanja nezavisnosti, preko ratne i poslije ratne diplomatske faze do vanjskopolitičke aktuelnosti 2018. godine. Svojevrsni poduhvat autora možemo nazvati i autorskim umijećem, te samu knjigu okarakterisati kao diplomatsko djelo koje predstavlja vrijednu diplomatsku

zbirku Bosne i Hercegovine. Pored toga, ovo djelo je izrazito korisno za daljnja izučavanja studentima Međunarodnih odnosa i diplomatije, kao i novim istraživačkim generacijama koje planiraju ozbiljnije pristupati istraživanju diplomatskih aktivnosti i vanjske politike Bosne i Hercegovine, a djelo je korisno i budućim političkim elitama koje se žele ozbiljnije pozabaviti pitanjem položaja Bosne i Hercegovine na međunarodnoj političkoj sceni. U tom kontekstu možemo konstatovati da je ovo djelo usporedivo sa Diplomatijom Henrija Kissingera – na to upućuju sadržajnost podataka u historijskom i aktuelnom zbiru, sa više aspekata, sa prijedlozima i strategijama daljnje vanjskopolitičke aktivnosti, upravo kako je koncipirana Diplomacija, djelo uputstva vanjske politike za SAD.

Ono što bismo izdvojili kao nedostatak ovog djela je činjenica da je djelo prisutno u javnosti samo na engleskom jeziku. Ova situacija mogla bi biti medalja sa dvije strane. Na jednoj strani, značajno je da postoji djelo o Bosni i Hercegovini i njenim dilemama, kao i uspjesima, na barem jednom svjetskom jeziku – u tom smislu engleski je najprihvatljivija opcija. S druge strane, nedostatak je nedostupnost širem javnom mnijenju u Bosni i Hercegovini, političkim elitama i onima koji ne poznaju baš najbolje strane jezike, a imaju uticaj na javno mnijenje i nalazi se potreba za iščitavanjem štiva ove vrste. Što se tiče pomenutog nedostatka knjige na bosanskom jeziku, još je potrebno pomenuti da bi jedna takva knjiga na bosanskom jeziku mogla zauzeti poziciju diplomatske zbirke Bosne i Hercegovine, s obzirom na naše mišljenje da se dosadašnja djela o bosanskohercegovačkoj diplomatiji na bosanskom jeziku uglavnom svode na biografsku literaturu, čak i kada to pišu ozbiljniji autori od kojih kao istraživači i interesna skupina diplomatije i vanjskopolitičkih analiza, očekujemo više. U razgovoru sa jednim od autora, odnosno autorica ove knjige, dobili smo informaciju da su bosanskohercegovačke izdavačke kuće i djelatnici iskazali mali ili nikakav interes za obradu i prevod knjige na bosanski jezik, što ocjenjujemo kao ogroman propust bosanskohercegovačkog izdavaštva s obzirom na ozbiljnost i značaj ove diplomatske zbirke.

Ako bismo trebali zaključiti govor o ovoj knjizi onda možemo reći da knjiga sadrži realistički pristup problemima, strukturi i potezima vanjske politike Bosne i Hercegovine. Autori na kraju zaključuju, da u Bosni i Hercegovini nije sve tako crno, niti je ipak sve tako bijelo – nasuprot tome, autori konstatuju da u Bosni i Hercegovini postoje prepreke, dileme, problemi u

etničkom, političkom, institucionalnom i pravnom smislu, ali da unatoč tome vanjska politika Bosne i Hercegovine funkcionira i izdvaja se u mnogim važnim aspektima koji mogu biti pokretačka snaga promjena na bolje.

Što se tiče naše observacije ovog djela, želimo istaknuti da pomalo „žalimo“ što je Bosna i Hercegovina najjaču diplomatiju imala samo za vrijeme ratnog iskustva. To ne znači da žalimo što je Bosna i Hercegovina imala diplomatsku aktivnost, jer nismo neprijatelji Bosne, nego žalimo što takva aktivnost nije nastavljena u jednom dahu nakon odmicanja od pregovaračkih stolova 1995. godine i nakon postizanja mira. Žalimo za činjenicom, a ujedno nam je i drago da je tako, da su najkvalitetniji kadrovi izronili nakon nezavisnosti Bosne i Hercegovine. Drago nam je da je to dalo snagu Republici Bosni i Hercegovini u borbi protiv agresora i istrajavanju na tom putu. Žao nam je što danas ne postoji jednaka snaga i volja u diplomatskom smislu, volja i snaga kakvu su imali naši diplomati poput Muhameda Šaćirbegovića, Harisa Silajdžića, Irfana Ljubljankića i drugih.